СОВЕТ ЛАИШЕВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

422610 г.Лаишево,
ул. Первомайская, д.39
тел: (8-84378) 2-51-51
факс: (8-84378) 2-55-55

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛАЕШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫ

422610 Лаеш ш.,
Беренче май урамы, 39 нчы йорт,
тел: (8-84378) 2-51-51
факс: (8-84378) 2-55-55

2026 елның 2 апреле **32-РС номер**

КАРАР

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясен төзү турында

Лаеш муниципаль районы территориясендә урнашкан объектларга атамалар бирүгә бердәм караш формалаштыру, атамаларны куллануны тәртипкә китерү һәм аларны тарихи-мәдәни мирасның аерылгысыз өлеше буларак саклап калу максатыннан, Лаеш муниципаль районы Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Башкарма комитетын топонимика буенча комиссия төзүгә вәкаләтле орган итеп билгеләргә.

2. Лаеш муниципаль районы Башкарма комитетына:

топонимика буенча комиссия төзергә;

топонимика буенча комиссия составын расларга;

топонимика буенча комиссия турындагы Нигезләмәне расларга.

3. Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

– Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында Лаеш муниципаль районы Советының 2012 елның 27 апрелендәге 34-РС нче номерлы карарын;

– Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында Лаеш муниципаль районы Советының 2019 елның 14 октябрендәге 79-РС нче номерлы карарын;

– Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында Лаеш муниципаль районы Советының 2020 елның 12 августындагы 52-РС нче номерлы карарын;

– Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында Лаеш муниципаль районы Советының 2020 елның 14 декабрендәге 29-РС нче номерлы карарын;

– Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында Лаеш муниципаль районы Советының 2023 елның 1 июнендәге 66-РС нче номерлы карарын.

4. Әлеге карар рәсми рәвештә бастырып чыгарылганнан (халыкка җиткерелгәннән) соң үз көченә керә.

5. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында (https://pravo.tatarstan.ru веб-адресы буенча) һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Лаеш муниципаль районының рәсми сайтында (https://laishevo.tatarstan.ru веб-адресы буенча) бастырып чыгарырга.

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Лаеш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе Р.Т. Гарифуллинга йөкләргә.

Муниципаль район Башлыгы –
Совет рәисе: **И.Ф. Зарипов**

Район Башкарма комитетының
2026 елның 2 апрелендәге 32-РС номерлы
карарына1 нче кушымта

Р/б №	Ф.И.О.	Вазыйфасы һәм эш урыны
1.	Гарифуллин Р.Т.	Район Башкарма комитеты Җитәкчесе, комиссия рәисе;
2.	Шитов И.П.	Район Башкарма комитеты Җитәкчесе урынбасары, комиссия рәисе урынбасары;
3.	Гыйниятуллин Р.Г.	Район Башкарма комитеты Җитәкчесе урынбасары, комиссия рәисе урынбасары;
4.	Струнова Н.А.	ТКХ төзелеше һәм торак фондын исәпкә алу бүлегенең әйдәп баручы белгече, комиссия сәркатибе;
Комиссия әгъзалары:		
5.	Солягин А.О.	Район Башкарма комитеты Җитәкчесенең беренче урынбасары;
6.	Карсалов А.П.	Район Башкарма комитетының архитектура һәм шәһәр төзелеше бүлеге башлыгы;
7.	Хөсәенова Л.И.	«ТР Лаеш муниципаль районы мәгариф идарәсе» МКУ башлыгы;
8.	Федорина Е.П.	Район Башкарма комитетының юридик бүлек башлыгы;
9.	Мортазина Ф.Г.	«Г.Р. Державин исемендәге Лаеш ягы музее» МБУК директоры (килешү буенча);
10.	Район җирлекләре башлыклары	(килешү буенча).

1.

Район Башкарма комитетының
2026 елның __ ____-номерлы
карарына1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе турында НИГЕЗЛӘМӘ

I. Гомуми кагыйдәләр

1.1. Лаеш муниципаль районының топонимика буенча комиссиясе (алга таба — Комиссия) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль законга, «Татарстан Республикасының административ-территориаль төзелеше турында»гы Татарстан Республикасы Законына, Лаеш муниципаль районы Уставына ярашлы рәвештә, шулай ук Лаеш муниципаль районының географик объектларына атамалар бирү һәм аларны үзгәртү тәртибен камилләштерү максатыннан оештырылды һәм эшли.
1.2. Комиссиянең төп бурычы — муниципаль район территориясендә топонимика мәсьәләләрен алып бару.
1.3. Комиссия махсус вәкаләтле, даими эшләүче, коллегиаль, эксперт-консультатив орган булып тора.
1.4. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм

Татарстан Республикасы законнарына, Лаеш муниципаль районы Уставына һәм башка муниципаль хокукый актларга, шулай ук әлеге Нигезләмәгә таяна.

II. Комиссия эшчәнлегенә карата тәкъдимнәр

2.1. Атама бирелергә тиешле географик объектлар дигәндә, билгеле бер урында урнашуы белән сыйфатланучы, чынлыкта яшәгән яисә яшәп килүче табигый һәм кеше тарафыннан төзелгән бердәм, чагыштырмача тоткарлы объектларны аңларга кирәк.
Муниципаль районның географик объектларына түбәндәгеләр керә:

- таулар, елгалар, күлләр һәм башка физик-географик объектлар;
- административ-территориаль һәм муниципаль берәмлекләр, шәһәр һәм башка җирлекләр;
- сусаклагычлар, каналлар, тимер юл станцияләре, елга портлары, аэропортлар һәм аларга охшаш башка объектлар;
- шәһәрдә һәм башка җирлекләрдәге урамнар, проспектлар, мәйданнар, тыкрыклар, скверлар, парклар һәм аларга охшаш башка объектлар.

Географик объектларның атамалары түбәндә китерелгән норматив таләпләргә җавап бирергә тиеш.

2.2. Комиссия үз эшендә түбәндәге тәкъдимнәрне җитәкчелеккә ала:

- муниципаль районның географик объектлары атамалары юридик әһәмияткә ия булган ориентирлар һәм адреслар буларак үз максатларына җавап бирергә, шулай ук яңгырашлы һәм әйтү өчен уңайлы булырга тиеш. Атамалар тотрыклы һәм даими булырга тиеш;
- атама сайлаганда аның ачык, гади, кыска һәм истә кала торган булуына омтылырга кирәк. Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә ике мәгънәдә аңлашыла торган атамалардан качарга кирәк;
- ике һәм аннан да күбрәк сүздән торган атама, гадәттә, максатка ярашлы түгел дип санала.

Муниципаль районның географик объектлары атамасында аның эчтәлегенең тарихи-мемориаль һәм мәгълүмати кыйммәтенә омтылырга, шулай ук гражданнарның шәхси һәм иҗтимагый хәтерене карата хөрмәт күрсәтергә кирәк;

- урамнарга, мәйданнарга һәм муниципаль район территориясенең башка өлешләренә атамалар биргәндә, исемнәрнең күптөрлелеген тәэмин итәргә, шул ук вакытта аларның чиктәш урамнар атамалары ансамблендә урынлы булуын исәпкә алырга кирәк;
- муниципаль район территориясендәге географик объектларның атамалары ил, республика, муниципаль район тарихы турындагы мәгълүматны, тарихи һәм истәлекле вакыйгалар, шәһәрләр һәм торак пунктлар турындагы хәтерне үз эченә ала ала. Атамалар муниципаль районның географик, табигый һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләрен исәпкә ала ала;

- муниципаль районның яңа барлыкка килгән географик объектлары өчен яңа атамаларны проектлау стадиясендә үк сайларга һәм аларны проектны раслау процессында бирергә кирәк;
- муниципаль район чигенә керүче торак пунктларның атамаларын саклап калырга һәм аларны муниципаль районның яңа микрорайоннарына һәм урамнарына атамалар биргәндә кулланырга тәкъдим ителә;
- атамалар, кагыйдә буларак, тотрыклы һәм даими булырга, Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә дөрес язылыш һәм әйтелеш әдәби нормаларына туры килергә тиеш;
- муниципаль районның географик объектларына атамалар Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә бирелә һәм алар тәрҗемә ителми. Географик объектның атамасын раслаганда, телләрдә географик атамаларны куллану кагыйдәләренә һәм традицияләренә ярашлы, аның Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә язылышының норматив формалары күрсәтелергә тиеш;
- муниципаль районның географик объектларына атамалар бирү (аларны үзгәртү) турындагы карарлар, атама бирелергә яисә үзгәртелергә тиешле географик объектлар урнашкан район җирлегенең вәкиллекле органы (алга таба — җирлекнең вәкиллекле органы) тарафыннан кабул ителә. Бер атаманы икенчесе белән үз белдегеңнән алыштыруга, бозылган атамаларны куллануга юл куелмый.

III. Комиссия функцияләре

3.1. Комиссия түбәндәге функцияләрне үти:

- муниципаль районның географик объектларына атамалар бирү (аларны үзгәртү) турында оешмалардан һәм халыктан килгән тәкъдимнәрне анализлый. Кирәк булган очракта, муниципаль район территориясенең өлешләренә һәм шәһәр мохите объектларына атамалар бирү (аларны үзгәртү) буенча кертелгән тәкъдимнәрнең нигезлелеге турында топонимик бәяләмә бирә;
- муниципаль район җирлегенең географик объектларына атамалар бирү (аларны үзгәртү) турында җирлек Башлыгына карау өчен тәкъдимнәр һәм (яисә) бәяләмә әзерли һәм кертә;
- муниципаль район Башкарма комитетыннан атамаларын үзгәртү планлаштырылган урамнарның график материалларын, аларның агымдагы торышы һәм планлаштырылган үсеше турындагы мәгълүматны, атамалар бирелергә тиешле яңа формалашучы урамнарның график материалларын һәм эш өчен кирәкле башка материалларны соратып ала;
- район топонимикасы буенча тәкъдимнәрнең мәгълүмат банкын формалаштыра;
- кирәк булган очракта, муниципаль район территориясенең географик объектлары, шәһәр мохите объектлары һәм башка өлешләренең тарихына, агымдагы торышына һәм үсеш перспективаларына кагылышлы мәсьәләләр буенча үз утырышларында катнашу өчен муниципаль район Башкарма комитетының структур бүлекчәләре җитәкчеләрен (Башкарма комитет җитәкчесе

килешүе белән), муниципаль район Советы депутатларын, галимнәрне, җәмәгать оешмалары вәкилләрен һәм башка кызыксынучы затларны чакыра;

- муниципаль районның географик объектлары тарихына, агымдагы торышына һәм үсеш перспективаларына кагылышлы мәсьәләләр буенча, тәкъдим ителә торган атамалар (аларны үзгәртү) буенча тәкъдимнәр һәм бәяләмәләр әзерләү өчен галимнәрдән, җәмәгать оешмалары вәкилләреннән, муниципаль район Советы депутатларыннан һәм башка кызыксынучы затлардан торган эшче төркемнәр төзү турында карарлар кабул итә;

- - үз утырышларында гражданнарның һәм оешмаларның муниципаль районның географик объектларына дәүләт һәм җәмәгать эшлеклеләренең, фән, сәнгать вәкилләренең һәм дәүләт алдында аерым казанышлары булган башка затларның исемнәрен бирү турындагы мөрәҗәгатьләрен карый һәм анализлый.

3.2. Комиссиянең хокуклары:

- Комиссия функцияләрен үтәү өчен кирәкле мәгълүматны, ведомство буйсынуына һәм милек формаларына карамастан, ведомстволардан һәм оешмалардан алырга;
- кызыксынучы оешмалар һәм затлар вәкилләрен чакырып, ачык һәм ябык утырышлар үткәрергә;
- түбәндәгеләр буенча тәкъдимнәр кертәргә:

1. атамалар буенча карарлар әзерләү һәм муниципаль район топонимикасы проблемалары буенча фәнни-методик эшләрне үтәү өчен вакытлыча коллективлар һәм эшче төркемнәр төзү, экспертлар җәлеп итү буенча;
2. рәсми басмаларда, документларда һәм мәгълүмати күрсәткечләрдә районның барлык төр тарихи һәм заманча топонимнарын куллану буенча;
3. әлеге Нигезләмәне муниципаль район Башлыгы тарафыннан раслау өчен аңа өстәмәләр һәм (яисә) үзгәрешләр кертү буенча;

- муниципаль районның географик объектлары атамаларын билгеләү буенча конкурслар һәм җәмәгатьчелек фикерен сораштырулар үткәрергә;
- массакүләм мәгълүмат чараларында Комиссия компетенциясенә кергән мәсьәләләр буенча хәбәрләр бастырып чыгарырга;
- үз утырышларында Комиссия компетенциясенә кагылышлы мәсьәләләр буенча муниципаль районның тармак һәм территориаль идарә органнары, коммерция, җәмәгать һәм башка коммерциягә нигезләнмәгән оешмалар вәкилләрен чакырырга һәм тыңларга;
- Комиссиягә тапшырылган документлар буенча эксперт бәяләмәләре әзерләргә, Комиссиягә килгән мөрәҗәгатьләргә җаваплар бирергә;
- эксперт бәяләмәләрен һәм башка эшләрне әзерләү өчен җирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалар һәм предприятиеләр белгечләрен җәлеп итәргә.

IV. Комиссия составы

4.1. Комиссия муниципаль район Советы депутатларыннан, муниципаль район Башлыккарма комитеты вәкилләреннән, шәһәр төзелеше, мәдәният, тарих

һәм мәдәни мирас, мәгариф өлкәсендәге белгечләрдән, галимнәрдән, җәмәгать оешмалары вәкилләреннән формалаша.
4.2. Комиссия составы муниципаль район Советы карары белән раслана. Комиссия составына алдагы үзгәрешләр Комиссия рәисе тәкъдиме буенча нәкъ менә шул ук тәртиптә кертелә.
4.3. Комиссия эшендә муниципаль район оешмалары вәкилләре, муниципаль район Советы аппараты һәм Башкарма комитеты җитәкчеләре һәм белгечләре катнаша ала.

V. Комиссия эшен оештыру

5.1. Комиссия рәисе:

- Комиссия утырышларын үткәрү урынын, вакытын һәм көн тәртибен билгели;
- Комиссия утырышларында рәислек итә;
- Комиссия утырышлары протоколларын раслый;
- утырышларны алып баруны Комиссия әгъзаларының берсенә йөкләргә мөмкин.

5.2. Комиссия рәисе урынбасары, рәис булмаганда, аның функцияләрен үти.
5.3. Комиссия сәркатибе Комиссия рәисе тәкъдиме буенча Комиссия әгъзалары тарафыннан сайлана.
Комиссия сәркатибе:

- Комиссиянең эш планнарын әзерли;
- Комиссия утырышлары өчен көн тәртибен әзерли;
- Комиссия утырышларына материаллар, шулай ук аның карарлары проектларын әзерли;
- Комиссия әгъзаларына чираттагы утырышның үткәриләчәк урыны, вакыты һәм көн тәртибе турында хәбәр итә, аларны кирәкле белешмә-мәгълүмат материаллары белән тәэмин итә;
- Комиссия утырышлары протоколларын махсус журналда рәсмиләштерә.

5.4. Комиссия әгъзалары утырышларда катнашалар, Комиссиянең эш планы, утырышларның көн тәртибе һәм мәсьәләләрне ачыклау тәртибе буенча тәкъдимнәр кертәләр, Комиссия утырышларына материаллар, шулай ук аның карарлары проектларын әзерләүдә катнашалар.
5.5. Комиссиянең барлык әгъзалары тигез хокуклардан файдалана.
5.6. Комиссия карары белән килешмәгән очракта, Комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен белдерә ала, ул аның таләбе буенча утырыш протоколына кертелә.
5.7. Комиссия әгъзалары утырыш документлары белән танышырга, утырыш материалларының һәм бәяләмәләрнең күчермәләрен алырга хокуклы.
5.8. Комиссия әгъзалары Комиссия эшчәнлегендә катнашырга, Комиссия рәисенең һәм рәис урынбасарының топонимика мәсьәләләренә кагылышлы йөкләмәләрен үтәргә бурычлы.

VI. Комиссиянең эш тәртибе

6.1. Муниципаль районның географик объектларына атамалар бирү (аларны үзгәртү) турындагы тәкъдимнәр дәүләт хакимияте органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, дәүләт учреждениеләреннән, җәмәгать оешмаларыннан һәм башка юридик һәм физик затлардан кабул ителә. Тәкъдимдә тәкъдим ителә торган атаманың лингвистик, географик һәм тарихи-мәдәни нигезләмәсе булырга тиеш. Өстенлек Татарстан Республикасы халкының милли тарихын, мәдәниятен, гореф-гадәтләрен чагылдырган атамаларга бирелә.

6.2. Комиссия утырышлары кирәклегенә күрә үткәрелә.

6.3. Утырышта Комиссия әгъзаларының яртысыннан кем дә булса азрагы катнашмаса, Комиссия карарлары хокуклы (көчле) дип санала.

6.4. Комиссия әгъзалары утырышларда шәхсән үзләре катнаша.

6.5. Комиссия карары утырышта катнашучы Комиссия әгъзаларының күпчелек тавышы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булган очракта, Комиссия рәисенең тавышы хәлиткеч булып тора.

6.6. Комиссия утырышында кабул ителгән карарлар протокол белән рәсмиләштерелә, аңа Комиссия рәисе имза куя.

6.7. Комиссия утырышы протоколы кызыксынучы затларга, оешмаларга, җәмгыятьләргә, шулай ук комиссия әгъзаларына җибәрелә.

6.8. Кабул ителгән карар нигезендә Комиссия бәяләмә әзерли. Әлеге бәяләмә, карар кабул итү һәм җирлекнең вәкиллекле органына раслау өчен кертү максатыннан, атама бирелергә яисә үзгәртелергә тиешле географик объектлар урнашкан район җирлеге Башлыгына юллана.

6.9. Комиссия бәяләмәсенә Комиссия рәисе һәм утырышта катнашкан әгъзалар имза куя.

6.10. Лаеш муниципаль районының географик объектларына атамалар бирү һәм аларны үзгәртү Комиссиянең уңай бәяләмәсе булганда гына гамәлгә ашырыла.

6.11. Комиссиянең алынган бәяләмәсе нигезендә район җирлегенең вәкиллекле органы тиешле җирлекнең географик объектына атама бирү яисә аны үзгәртү турында карар кабул итә.

6.12. Муниципаль район җирлегенең җирле үзидарә органнары җирлекнең географик объектлары атамалары Реестрын алып баруны тәэмин итә. Җирлекнең географик объектлары атамалары Реестры нигезендә муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль районның географик объектлары атамаларының бердәм Реестры алып барыла.